

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת ביצה

דפים ב-ז, פרשת מצורע

דרך ישרה תמצית הדף

פרק קמא – בילה

דף ב-ג

*קולי ב"ש ביו"ט. *המח' בביצה. *ספיקה אסורה.

א. הדברים שהם מקולי ב"ש וחומרי ב"ה ביו"ט 1. ביצה שנולדה ביו"ט לב"ש תאכל בו ביום ולב"ה לא תאכל. 2. שיעור שאור בכזית וחמץ לאכילה בכזית וילפינן בדף ז' מזה שפתח הכתוב בחמץ וסיים בשאור, ולענין ביעור לב"ה בכזית דילפי מאכילה ולב"ש בככותבת דכתיב שאור בנפרד מחמץ אף דאתי בק"ו לומר ששיעורם שונה, ולב"ה איצטריך דחמץ ראוי לאכילה ושאור חימוצו קשה. 3. השוחט ביו"ט חיה ועוף שצריכים כיסוי הדם ובא להימלך, לב"ה אסור לשחוט א"כ היה לו עפר מוכן מבעו"י ולב"ש אומרים לו אליבא דרבה שחוט חפור וכסה ואליבא דרב יוסף חפור שחוט וכסה, ופלוגתיהו להו"א אם צריך לתת עפר למטה ולמסקנא לכו"ע בעינן ופליגי האם חיישינן שעד שיחפור ימלך ולא ישחוט. ואמרינן דלכו"ע אם שחט ויש לו מבעו"י דקר נעוץ בעפר תיחוח יכול לחפור בדקר ולכסות, וכן אפר כירה הוי מוכן אם הוסק מערב יו"ט או אף בהוסק ביו"ט אם הוא חס כדי לצלות בו ביצה.

ב.

במה נחלקו ב"ש וב"ה גבי ביצה והקושיות 1. בתרנגולת העומדת לגדל ביצים וב"ש סברי כר"ש דלית ליה מוקצה וה"ה נולד, ואמרינן דביו"ט רבי סתם לן כרבי יהודה דאית ליה מוקצה וקאמר אין מבקעין עצים מקורה שנשברה ביו"ט ולכן גבי ביצה מוקמינן את ב"ה כר"י. אבל גבי שבת כיון דחמירא ולא אתו לזלזולי סתם לן רבי כר"ש דמחתכין את הנבילה לפני הכלבים, וכן גבי מגביהין מעל השלחן עצמות וקליפין מוקמינן דב"ה כר"ש, ומקשינן אי לית לב"ש מוקצה הו"ל למימר תרנגולת היא וביצתה. 2. לרבה איירי בתרנגולת העומדת לאכילה וביו"ט שחל אחר השבת וכל ביצה שנולדה היום נגמרה מאתמול, וקסבר הכנה דאורייתא שנאמר והיה ביום הששי והכינו וגזרינן אף בשבת ויו"ט דעלמא, אבל השוחט תרנגולת ביו"ט ומצא בה ביצים גמורות מותר לאכלן ביו"ט דהוי מילתא דלא שכיחא לכן לא גזרו בה. 3. לרב יוסף גזירה משום פירות הנושרין וכולה חדא גזירה שמא יעלה ויתלוש, ולאידך פירות מיגלו משא"כ ביצה ומשקין. 4. לרבי יצחק גזירה משום משקין שזבו וכולה חדא גזירה שמא ישחוט, ולאידך ביצה ופירות הוו אוכלא משא"כ משקין. וכן דעת רבי יוחנן דהקשה סתירה בדעת רבי יהודה דאוסר ביצה ומאידך

מתיר משקין שזבו מפירות העומדים לאכילה, ומתרצינן מוחלפת השיטה, ר"י קאמר לדבריהם דרבנן, או ר"י לטעמיה דאית ליה מוקצה.

ג. ביצה שנולדה ביו"ט אין מטלטלין אותה לצורכו אבל כופה עליה כלי כדי שלא תשבר וספיקה אסורה ואם נתערבה באלף כולן אסורות, ומפרשינן מ"ט אסורה מספק 1. לרבה קסבר הכנה דאורייתא אתי שפיר לחומרא וקשיא למ"ד דהוי דרבנן. 2. איירי בספק טריפה וקסבר ביצה חשובה ולא בטלה וזהו למ"ד כל שדכו לימנות שנינו, ולמ"ד את שדרכו לימנות אתי כרבי יהושע אליבא דרבי יהודה בקציעות דאפילו אם יש שלש מאות פומין לא יעלו דקסבר כל דבר שבמנין אפילו בדרבנן לא בטל. 3. ספק יו"ט ספק חול הוי דבר שיש לו מתירין ואפילו בדרבנן לא בטל.

סוף דף ד- ז

*ביצה ואפרוח ביו"ט. *עם יציאתה נגמרה.

א. המקרים בביצה ואפרוח שנולדו ביו"ט ודיניהם 1. ביצה שנולדה ביו"ט תאכל היא ואמה, מפרשינן דאיירי בלקח תרנגולת ותאכל אגב אמה שאם נשחטה הוברר שעמדה לשחיטה, או גוזמא וכדקתני אפרוח וקליפתו דהרי בלא יצא לאויר העולם לכו"ע אסור. 2. שבת ויו"ט הסמוכין זה לזה פליגי תנאי אם נולדה בזה מותרת בזה או עדיין היא מחלוקת וב"ה אוסרין וכן דעת רב והכי הלכתא, ואמרין דהיות וראויה לגמעה בו ביום ומותרת רק למחר ליכא למגזר משא"כ עצים שנשרו מן הדקל אסור להסיקן ביו"ט משום שיבאו לומר דאף ביומייהו שרו. 3. שני יו"ט של גלויות לרב נולדה בזה מותרת בזה דקסבר שתי קדושות הן וכן הלכה, ורב אסי אוסר דמספקא ליה שמא הויא חדא קדושה או שתים ולכן נהג להבדיל בין יו"ט לחבירו לחומרא. ואמרין מסתברא כרב אסי שהרי היום ידעין בקיבעא דירחא ואפ"ה עבדינן תרי יומי ומאיך מסתברא כרב דבמקום שהשלוחין מגיעים עושים רק יום אחד, והאידינא עבדינן תרי יומי שמא יהיה שמדא ויתקלקלו המועדות. 4. שני יו"ט של ר"ה לכו"ע נולדה בזה אסורה בזה כיון שלא התחילו מחמת הספק, ומייתי דמת ביו"ט ראשון יתעסקו בו עממין וביו"ט שני יתעסקו בו ישראלים אפילו בלא אשתיה דיו"ט שני גבי מת כחול שוויהו רבנן מלבד היכא דאיכא חברי, ולנהרדעי אף ביצה מותרת בר"ה משום שמזמן עזרא ואילך לא מצינו אלול מעובר, ודחינן דאינה הלכה ולכן א"א להניח עירובי תבשילין מיו"ט של ר"ה לחבירו ולהתנות. 5. לאחר שר"י בן זכאי תיקן שמקבלים עדות החודש כל היום לרבה ביצה שנולדה בזה מותרת בזה כשאר יו"ט של גלויות, ויש אוסרין והטעם דכל דבר שבמנין צריך מנין אחר להתירו. ונלמד מזה שהוצרך לומר שובו לכם לאהליכם, או מהרה יבנה ביהמ"ק ויאמרו אשתקד אכלנו ביצה ביו"ט שני משא"כ עדות שמסורה לב"ד, או דאף ריב"ז מודה שאם באו עדים מהמנחה ולמעלה נוהגין יו"ט למחרת. 6. אפרוח שנולד ביו"ט רב אסור ושמואל שרי הואיל ומתיר עצמו בשחיטה, ולרב עגל מוכן אגב אמו בשחיטה ועגל שנולד מן הטריפה מוכן אגב אמו לכלבים שדעתו של אדם על כל מה שראוי לו משא"כ מוכן לאדם דלא הוי מוכן לכלבים, ולראב"י אף ביום חול אפרוח שנולד הוי בכלל שרץ עד שיתפתחו עינו. 7. כל מי שתשמישו ביום נולד ביום זו תרנגולת ולכן אם בדק בלול ולא מצא ולמחר השכים ומצא ביצה מותרת דאימר לא בדק יפה או שיצתה רובה וחזרה, וה"מ כשיש זכר בקירוב מקום ואם לא הויא ספנא מארעא ואסורה משום דיוולדת אף בלילה ואמרין דיצתה רובה וחזרה לא שכיחא.

ב. אמרין ביצה עם יציאתה נגמרה משא"כ במעי אמה, ומפרשינן לגבי מה איירי 1. מותר לאכלה בחלב, וקשיא הרי אף במעי אמה אם מצא ביצים גמורות מותר לאכלן בחלב ולרבי יעקב אם היו

מעורות בגידין אסורות. ולל"ק הא דאמרינן האוכל מנבלת עוף טהור מן השלל של ביצים טהור
אתיא דלא כרבי יעקב ודחי דאירי רק לענין איסורא אבל לא לאפושי טומאה, ולל"ב מן
האשכול של ביצים טמא אתיא כרבי יעקב ודחי דלמא קאי על האשכול עצמו וקמ"ל משום שיש
אנשים שאינם אוכלים זאת. 2. מותר לאכלה ביו"ט, וקשיא מברייתא דהשוחט ביו"ט ומצא ביצים
גמורות מותר לאוכלן ביו"ט משא"כ בנולדו, וא"א לומר דב"ה אסרי אף במעי אמן דא"כ
הברייתא אתיא דלא כחד. 3. מגדלת אפרוחים, ונפ"מ למקח וממכר למי שבקש ביעי דפחיא
ונתנו לו ביצת שחוטה דלא קאמר הכי משום דצריבן ולכן המקח בטל וא"א להחזיר לו דביני ביני,
וכן גבי ביעי דדכרא כיון שרוצה לגדל אפרוחים ולא משום דשמינן טפי. 4. עם יציאת רובה נגמרה,
וכרבי יוחנן שאם יצאה רובה וחזרה ונולדה ביו"ט מותר לאכלה ביו"ט. 5. עם יציאת כולה נגמרה,
ודלא כרבי יוחנן הסובר דסגי ביציאת רובה.

שאלות לחזרה ושינון

- ג. מ"ט ספק ביצה שנולדה ביו"ט אסורה (3)
- דף ד - ז
- א. המקרים בביצה ואפרוח שנולדו ביו"ט (7)
- ב. לגבי מה אמרינן ביצה עם יציאתה נגמרה (5)

- פרק קמא - ביצה
דף ב - ג
א. הדברים מקולי ב"ש וחומרי ב"ה ביו"ט (3)
- ב. במה נחלקו ב"ש וב"ה גבי ביצה והקושיות (4)

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

📖 **ברכות** עם מחודדין בפיך.

📖 **שבת** מהדורה חדשה.

📖 **עירובין**

📖 **פסחים**

📖 **שקלים ר"ה**

📖 **יומא**

📖 **סוכה**

📖 **ביצה תענית**

📖 **מגילה-פורים** עם מדרש,

תוספתא, ותמצית מחזיר יין לרמ"א

📖 **מו"ק חגיגה**

📖 **יבמות**

📖 **כתובות**

📖 **נדרים**

📖 **נזיר סוטה**

📖 **גיטין**

📖 **קידושין** - עם תורתך שעשועי,

סימני הדף, ותוספתא

📖 **בבא קמא**

📖 **בבא מציעא**

📖 **בבא בתרא א-ב**

📖 **סנהדרין א-ב** עם "יש סדר

לגמרא" ותמצית כל המוסכתא.

📖 **מכות שבועות**

📖 **עבודה זרה הוריות**

מחודדין בפיך

📖 **זבחים**

📖 **מנחות**

📖 **חולין**

📖 **בכורות** עם הקדמות ומושגים

📖 **ערכין-תמורה**

📖 **כריתות-מעילה**

📖 **נדה**

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

📖 **נשיח בחוקין** 1270 מצוות לפי כל

השיטות של מוני תרי"ג המצוות.

📖 **בחקותין אשתעשע** - על תרי"ג מצוות,

לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.

📖 **עתים לתורה** - לוחות ללימוד יומי לכל

יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

📖 **שירת ישראל** - סוגיות מסכת ב"ק.

📖 **קיצור חרדים** מנוקד ומסודר.

📖 **קיצור אלשין רות**

📖 **קיצור אלשין אסתר**

📖 **קיצור אלשין איכה**

בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.

📖 **באהבת תשגה תמיד** - שיחות

באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון

רבי בונים שרייבר שליט"א.

📖 **איזוהי דון ישרה** - כיצד ללמוד

לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.

📖 **הקדמות ומושגים** - סדר קדשים,

ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

📖 ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~78~

המערכת

